

Comunitatea de practică, dedicată Metodologiei sistemului de asigurare a calității cu implicarea reprezentanților țărilor/economiilor participante în cadrul programului REPARIS (Calea spre Europa, Programul de Reformă a Contabilității și Fortificare Instituțională)

REPARIS

THE ROAD TO EUROPE:
PROGRAM OF ACCOUNTING
REFORM AND INSTITUTIONAL
STRENGTHENING

Comunitatea de practică, dedicată problemelor privind Metodologia sistemelor de asigurare a calității din cadrul programului **REPARIS** s-a întrunit la Viena în perioada 24 - 25 martie 2011. Moldova a fost reprezentată în cadrul acestei comunități de către **Silvia Cemertan**, șef al Secției reglementări în activitatea de audit a rapoartelor financiare din cadrul Direcției reglementarea contabilității și auditului în sectorul corporativ a Ministerului Finanțelor și **Tatiana Prisacar**, auditor, membru al Consiliului director ACAP. La comunitate au participat reprezentanți din Albania, Bosnia-Herțegovina, Croația, Kosovo, Macedonia, Muntenegru și Serbia, precum și invitatul Băncii Mondiale **Paul Simkins**, reprezentantul Institutului ICAEW din Marea Britanie.

Calea spre Europa, Programul de Reformă a Contabilității și Fortificare Instituțională

În cadrul comunității au fost puse în discuție (i) experiența Croației, care a beneficiat de suportul ICAEW și (ii) experiența Macedoniei, care a beneficiat de suportul Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes (CNCC) din Franța la stabilirea și implementarea metodologiei de asigurare a controlului calității.

Metodologia privind asigurarea calității lucrărilor de audit din Croația a fost prezentată de către inspectorii-revizori din cadrul Comitetului de asigurare a calității din cadrul Camerei Auditorilor din Croația (*membru al IFAC din 2010*), **Branca Petricevic**, **Dusanka Grba-Jelcic** și **Tihana Mavric**. În Croația inspectorii-revizori sunt aprobați de către Consiliul de Supraveghere Publică. Actualmente, în Croația activează 274 firme de audit și 2 auditori întreprinzători individuali.

Branca Petricevic s-a referit în special la cadrul normativ al sistemului de control al calității, care cuprinde *Legea privind activitatea de audit*, conformată cu Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul statutar al conturilor anuale și al conturilor consolidate; *regulamentele profesionale*, care includ *Metodologia privind asigurarea calității lucrărilor de audit* și *Norme de audit*, elaborate conform Standardelor Internaționale de Audit (ISA); Codului etic, precum și cerințe specifice suplimentare, care includ dispoziții administrative generale.

Dusanka Grba-Jelcic a comunicat participanților despre etapele vizitelor de evaluare a sistemului de control al calității asigurat de către firmele de audit. De menționat faptul că **prima etapă** a inspecțiilor de control reprezintă vizite cu scop educațional, fără aplicarea sancțiunilor. La baza evaluării inițiale a asigurării calității se află un chestionar, care trebuie să fie completat de către firmele de audit. Chestionarul în cauză cuprinde informația generală asupra firmei și anume, *data înregistrării, sediul firmei, numărul angajaților, inclusiv al auditorilor și stagiatorilor,*

numărul contractelor de audit planificate și efectuate, numărul clienților, date privind structura capitalului social, suma venitului din vânzări specificată pe tipuri de servicii, existența metodologiei interne privind asigurarea calității lucrărilor de audit, informația referitor la instruirea profesională a auditorilor. Chestionarul este publicat pe pagina WEB a Camerei auditorilor din Croația. Firmele de audit urmează să descarce acest chestionar, să îl completeze și ulterior să îl transmită Camerei în formă electronică.

Tihana Mavric, a împărtășit cu membrii comunității din experiența Croației privind modul în care s-a desfășurat prima etapă a evaluării inițiale a sistemului de control al calității (vizitele educaționale). În baza evaluării chestionarelor firmelor de audit li s-au expediat scrisori de înștiințare cu privire la efectuarea controlului calității. În aceste scrisori s-a menționat despre faptul că vizita va avea loc cu scop educațional, inclusiv, cu o verificare generală a conformării criteriilor de asigurare a calității lucrărilor de audit. Vizita educațională reprezintă un interviu, care constă în verificarea informației din chestionarul prezentat și include și subiecte referitor la *respectarea principiilor fundamentale ale activității de audit (independența, confidențialitatea, etc.), tipurile de audit efectuate, existența contractului de audit, procedurilor privind acceptarea clienților, instruirea profesională a auditorilor cu confirmarea acesteia, existența metodologiei interne privind controlul calității lucrărilor de audit și organigrama firmei, planificarea lucrărilor de audit, existența metodologiei privind calcularea onorariilor pentru prestarea serviciilor de audit, existența declarațiilor de independență a auditorilor, existența procedurilor privind determinarea pragului de semnificație, întocmirea scrisorilor către conducere și a rapoartelor de audit.* În final, în dependență de caz, se fac unele recomandări privind îmbunătățirea situației firmei de audit, fără aplicarea sancțiunilor.

În rezultatul vizitelor educaționale (i) se evaluează riscurile aferente controlului sistemului de asigurare a calității, iar ulterior, în baza acestei evaluări se stabilește lista companiilor care trebuie inspectate în primul rând, (ii) se colectează informație despre firmele de audit și altă informație necesară pentru planificarea inspecțiilor în fond. Ulterior, după vizita de educație se întocmește un raport general cu expunerea situației existente, fără nominalizarea firmelor și situațiilor acestora, precum și se menționează ce poate întreprinde Camera Auditorilor privind depășirea situațiilor critice. Acest Raport se prezintă Consiliului de supraveghere publică și se plasează pe pagina web a Camerei.

Următoarea etapă a controlului calității constituie controlul de fond. Controlul de fond include pregătirea dosarului firmei de audit supuse controlului, organizarea primelor ședințe pentru interviuri și discuții preliminare controlului, apoi urmează efectuarea inspecțiilor în teren cu verificarea documentelor

de lucru și a dosarelor de audit pe clienți, cu includerea obligatorie a unei entități de interes public. În urma controlului se întocmește un raport, în care se descrie situația privind conformarea firmei la cerințele de asigurare a calității și se evaluează nivelul acestei conformări (în Croația există 4 categorii de conformare la criteriile calității), corespunzător căruia se determină tipul de sancțiune.

Experiența Macedoniei privind implementarea sistemului de asigurare a calității lucrărilor de audit a fost prezentată de către **Branka Stojanovska**, revizor din cadrul Comitetului de asigurare a calității al Institutului auditorilor certificați din Republica Macedonia. Prezentatoarea a menționat că sistemul de organizare a controlului este asemănător cu cel prezentat de colegii din Croația, doar că Strategia și metodologia controalelor a fost elaborată cu suportul Institutul francez al auditorilor certificați. În cadrul prezentării s-a examinat experiența Macedoniei referitor la prima etapă de implementare, inclusiv, la instrumentele de lucru ale revizorilor (acte normative, planuri, chestionare, rapoarte). În detaliu s-au explicat modul de organizare a inspecțiilor, inclusiv la nivelul interviurilor, examinării diverselor angajamente de audit, s-a analizat structura și conținutul chestionarelor. O experiență foarte interesantă a constituit modul de asigurare a confidențialității informației inspectate și a rezultatelor reviziilor. Astfel, documentația cu privire la revizuirea controlului calității va fi distrusă după efectuarea următoarei revizuii a controlului calității, iar inspectorul pentru controlul calității va face o declarație de confidențialitate față de auditor. Tot în sensul asigurării confidențialității documentația întocmită de inspector nu va include documente care fac parte din fișele de lucru ale angajamentului, iar chestionarul pentru fiecare angajament va avea desemnat un cod.

De menționat, că în conformitate cu strategiile și planurile de acțiuni, cât în Croația, atât și în Macedonia, primele vizite de control ale calității la firmele de audit au avut scop educațional, fără aplicarea sancțiunilor, iar această experiență poate fi oportună și pentru Republica Moldova.

Invitatul Băncii Mondiale **Paul Simkins**, a intervenit în procesul prezentărilor cu comentarii utile, bazate pe practica Marii Britanii în acest domeniu. Totodată, **Paul Simkins** a subliniat necesitatea dezvoltării continue în fiecare țară a activității de audit, inclusiv a dezvoltării sistemului de asigurare a calității lucrărilor de audit, precum și a supravegherii publice a activității de audit. S-a subliniat, în special, că este foarte important a ține cont de realitatea economică a țării și de povara informațională (un volum de informație necesar pentru a evalua calitatea auditului în cadrul unei firme).

În final s-a stabilit agenda de lucru pe viitor, cu includerea examinării unor proiecte de metodologii elaborate pe domenii mai specifice ale procesului de control al calității, bazate pe cerințele Standardului Internațional de Control al Calității (ISQC) 1 „Controlul calității pentru firme care prestează audit și examinări ale informațiilor financiare istorice și alte misiuni de certificare și servicii conexe” și alte Standarde Internaționale de Audit (ISA).

Comunitatea practică s-a finalizat cu o concluzionare a rezultatelor la o masă rotundă, în cadrul căreia fiecare participant a avut posibilitatea să-și expună impresiile și opiniile vizavi de prezentări și discuții. Toate evenimentele petrecute în cadrul seminarului s-au înregistrat și în baza acestor materiale va fi emis un DVD informațional, în calitate de resursă educațională, în scopul acumulării și transmiterii experienței și informației utile în cadrul formării specialiștilor în domeniul controlului calității. DVD va fi disponibil în Republica Moldova la finele lunii mai. De asemenea, prezentările din cadrul acestui seminar vor putea fi accesate curând la adresa <http://worldbank.org/reparis>.